

Een wonderschone anale vlek

Het was in de zomer van 1970 dat ik op een namiddag met mijn fiets koers zette naar de velden bij zweefvliegterrein Terlet en daar een indrukwekkend schouwspel zag. Een tochtje overigens geheel in strijd met de voorschriften thuis. Moeder had het er niet op begrepen dat ik als jong ventje de verre omgeving van onze woonplaats afstruinde op zoek naar rupsen en vlinders. Helemaal pluis was het ook niet, daar in de Noord-Arnhemse omgeving. Zo werden de verkeersborden langs de weg naar Apeldoorn regelmatig door onbekenden doorzeefd met kogels. En op het terrein van Terlet zelf voltrok zich in die jaren nog een drama met drie doden, als ik mij goed herinner.

Maar je bent jong en dus eigenwijs. Ondanks de heersende verbodsbepalingen ging ik toch regelmatig die kant op. Op een kaalgekapt naaldboomvlak, vele hectaren groot, was een enorm veld van wilgenroosjes ontstaan. En op die wilgenroosjes: vele honderden rupsen van de walstropijlstaart *Hyles gallii*, die vanuit hun beschutting laag bij de grond, overdag omhoog kwamen om in de bloeiende toppen de maaltijd te genieten. Met in hun gezelschap bovendien, in veel geringer getale, rupsen van het groot avondrood *Deilephila elpenor*. Later las ik dat een jaar eerder op diezelfde locatie vele tienduizenden, zo niet honderdduizenden rupsen van de walstropijlstaart te zien waren. Die populatie kan zich heel snel hebben opgebouwd. Er is een waarneming van een vrouwtje van de walstropijlstaart dat meer dan duizend eitjes legde, dus dan kan een bevolkingsexplosie snel gaan. Maar kennelijk was de populatie in 1970 al danig aan het instorten. Ik nam rupsen mee om die thuis te verzorgen. Met als resultaat

meerdere vlinders in het voorjaar erna, maar ook bijzonder veel 'mislukkingen' door sluipwespen en sluipvliegen. En bij Terlet kwam ik later de rupsen in het geheel niet meer tegen. Waarschijnlijk was parasitering een belangrijke oorzaak van het wegvallen van deze pijlstaart. En daarbij: de pioniersvegetatie van het wilgenroosje was op haar retour en de vliegdenntjes rukten op. Prachtige beest, de vlinder van de walstropijlstaart. Bruinig behaard lijf, met witte lijnen erop. Olijfgroene voorvleugels met een brede okergele streep erover. Rozerode discale band over de achtervleugels, die witrood wordt in het bovenste deel. En dan is ook nog aan de binnenrand van de achtervleugels een keurig ronde, witte vlek te zien. Een vlek op die plaats heet anale vlek. Ik heb nog nooit zo'n wonderschone, spierwitte anale vlek gezien als bij de walstropijlstaart.

In 'De vier maaltijden' van Meir Shalev vertelt een vader aan zijn zoon hoe aan elke liefde, lees: leven, een einde komt: "Zo gaat het altijd aan het einde van elke liefde. Het begint altijd met iets anders, het vervolg is altijd een warboel, maar het eind is altijd zo simpel en zo hetzelfde. Aan het eind is er altijd iemand die komt en iemand die gaat en iemand die doodgaat en iemand die achterblijft." Zo ging het ook bij Terlet. De ene populatie verdween (de naaldbomen), een nieuwe kwam opzetten (de wilgenroosjes), en nog een en nog een (de pijlstaart rupsen en vervolgens hun parasieten) en uiteindelijk veranderde het veld vliegdenntjes weer in een dennenbos. Het *wheel of life* draait gewoon zijn rondes. Waar een begin was komt een eind, en aan het eind begint weer iets nieuws. Als alles goed gaat, zie ik u weer bij de volgende column.

Tekst: René Marcelis
Tekening:
Peter Wetzels